Mga Tulang-Pananaliksik Hango sa
National Catechetical Study (NCS) 2016-2018

ni **CLARENCE M. BATAN**

Orihinal na isinulat sa **Filipino** at isinalin sa **sampung wika.**

Mga Tagasalin

Bikol
Erlinda Balaoro
Ma. Danielle Villena

Bisaya
Fr. Nelson S. Plohimon, OAR
Ma. Cecilia L. Balajadia
Msgr. Maximo Sarno

Hiligaynon
Ray Anthony Bofill
Fr. Nelson S. Plohimon, OAR
Cynthia P. Tendencia

Ibanag
Fr. Carlos C. Villanueva

Ilocano
Fr. Carlos C. Villanueva
Florence C. Navidad
Rolando O. Dela Cruz

Kapampangan
Charles Henry C. Espiritu

Pangasinan
Norma Villapa
Corazon Q. Targa

Waray
Ma. Joselyn Año-Cabato
Gloria Año-Oray

English
Luciana L. Urquiola
Jeanette P. Grajo

Español
Abigail T. Pagalilauan

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

KWENTO NG DISENYO NG PABALAT AT LAYOUT

Ang pabalat ng libro ay dinisenyo ni **Romel G. Sencio**, isang freelance research assistant, multimedia artist, photographer, at videographer. Siya ay nagtapos ng *Bachelor of Arts in Sociology* sa *Mindanao State University – Iligan Institute of Technology* at sa kasalukuyan ay isang *online-based research assistant* ng *NCS 2021: PARI Project* sa University of Santo Tomas.

Mula sa inspirasyon ng logo ng *NCS 2021: PARI Project*, makikita sa pabalat ang ginuhit na kalapating sumisimbolo sa Banal na Espiritu Santo na lumulukob sa salitang *Katekista* na waring malikot na nagsasayaw sa paikot na *paint brushes* na may mga kulay na berde, kayumanggi, at dilaw. Ang berde ay opisyal na kulay ng *NCS 2021* hango sa logo ng *CBCP-ECCCE*. Ang kayumanggi ay sumisimbolo sa kulay ng balat ng mga Pilipino . Ang dilaw ay sinasagisag ang kulay ng Simbahang Katoliko at ng UST. Sa kabuuan ng layout, makikita ang paglalaro ng mga kulay na ito gamit ang *paint brushes* na kumakatawan sa mapagkumbaba at makahulugang galaw ng buhay ng mga katekistang naging respondents sa pag-aaral na ito.

Katekista

Mga Tulang-Pananaliksik Hango sa
National Catechetical Study (NCS) 2016-2018

ni **CLARENCE M. BATAN**
Orihinal na isinulat sa **Filipino** at isinalin sa **sampung wika**.

NCS 2021 PARI PROJECT
CBCP . ECCCE . UST . RCSSED

2020

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Prepubliction Online Draft | April 2020
Dahil sa COVID-19 pandemic, naantala ang paglilimbag ng libro. Bilang pasasalamat, pagkilala at panalangin sa mga katekista at Simbahang Katoliko sa pagdiriwang ng *Pasko ng Pagkabuhay* sa taong 2020, ang malaking bahagi ng libro ay isinapubliko *online* sa labing-isang wika. Ang encrypted PDF files ay *secured*, at maaring i-download sa www.ncs2021pariproject.com ngunit hindi pwedeng i-print, i-edit o baguhin. Ang anumang pagkakamali ay hindi sinasadya at pananagutan ng may-akda at mga tagasalin. Maaaring ipahatid ang anumang komento o suhesyon sa ncs2021pariproject@gmail.com.

Karapatang-ari © 2020
Ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines'(CBCP) – Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)*; *University of Santo Tomas' Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED)* at ni *Clarence M. Batan.*

Reserbado ang lahat ng karapatan, kasama na ang karapatan sa muling paglilimbag at paggamit sa anumang anyo at paraan maliban kung may nakasulat na pahintulot mula sa mga may hawak ng karapatang-ari.

Disenyo ng libro
ni *Romel G. Sencio*

Ang *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* at *NCS 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project* ay mga komisyong-pananaliksik ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) - Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)* sa *University of Santo Tomas' (UST) Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED).* Ang pondo sa pananaliksik ay ipinagkaloob ng *Porticus Asia, Ltd.*, UST at CBCP.

MGA NILALAMAN

Handog **III**

Pasasalamat **IV**

Prologo
Katekista, Katekesis, Katoliko **VIII**

Paanyaya
Kwentong-Katekista **X**

Panimula
Ang Tulang-Pananaliksik:
Sulyap, Suri't Subok sa Sosyolohiya
ng mga Katekistang Pilipino **XIII**

Pahinungod
Ang Hamon at Yaman ng Pagsasalin
sa Proyektong NCS 2016-2018 **XIV**

MGA TULANG-PANANALIKSIK

Filipino **F1**
Bikol **Bk1**
Bisaya **Bs1**
Hiligaynon **H1**
Ibanag **Ib1**
Ilocano **Ic1**
Kapampangan **K1**
Pangasinan **P1**
Waray **W1**
English **Eng1**
Español **Esp1**

Epilogo
Ang Yaman at Mga Hamon ng Katekistang-Lingkod **XVII**

Mga Tagasalin **XVIII**

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

HANDOG

Para sa mga minamahal naming
Mga Katekistang Pilipino

Sa aming pananaliksik, ang mga **KATEKISTA** ang maituturing na natatagong "K" ng ating simbahan.

Hindi "karapatan", "kapakanan" o "kakayanan" kundi "kayamanan".

Ang mga **KATEKISTA** ang maituturing na natatagong **KAYAMANAN** ng ating simbahan.

Alagaan po natin sila.

NCS Research Team
UST RCSSED

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

PASASALAMAT

Ang librong ito ay bunga nang halos apat na taong pagdalaw (2016-2020) sa iba't ibang *Ecclesiastical Territories (ETs)* sa buong Simbahang Katoliko ng ating bansa. Mula Aparri hanggang sa Basilan, samu't saring mga naglilingkod sa ating Simbahan ang aming nakadaupang-palad – nakausap, nakakuwentuhan, at higit sa lahat, nabahaginan ng mga *research finding* ng *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* na ang focus ay tungkol sa mga buhay ng mga Katekistang Pilipino. Isa sa pinakagustong bahagi ng aming presentasyon ay ang mga tulang-pananaliksik.

Kaya't sa ngalan ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines'(CBCP) – Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)* sa pamumuno ni Bp. Roberto C. Mallari, DD, at ng *University of Santo Tomas' (UST) Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED),* ang NCS Research Team ay lubos na nagpapasalamat sa mga sumusunod:

- Sa pamunuan ng CBCP sa pangunguna ni Abp. Romulo G. Valles, D.D. ng Archdiocese of Davao, at lahat ng kasamang mga obispong tumulong at kumalinga sa aming pananaliksik;

- Sa mga bumubuo ng technical working group at advisory council ng CBCP-ECCCE sa nakaraang apat na taon (2016-2020) lalo na kina Msgr. Gerry Santos, Fr. Ernesto de Leon, Sr. Ma. Jesusa Enginco, O.P, Annalee Tenefrancia, at sa maraming consultant at lider kateketikal na nagbigay ng suporta sa NCS;

- Sa pamunuan ng UST, mula sa aming Rector na taos-pusong tumulong upang maisakatuparan ang NCS, si Fr. Herminio V. Dagohoy, O.P.; ang kasalukuyang Rector Fr. Richard G. Ang, O.P.; ang aming consultant at taga-suporta, Fr. Pablo T. Tiong, Vice Rector for Religious Affairs; ang Dominican community; ang mga taga-pamuno sa pananaliksik na sina Prof. Maribel G. Nonato, PhD, Vice Rector for Research and Innovation, Prof. Belinda de Castro, PhD, RCSSED Director; kasama rin ang tulong-suporta ng aming mga kapwa-mananaliksik sa RCSSED at mga adminstrative staff na sina Ma. Carmelita Santos at Arabella San Agustin-Mejorada; at inspirasyon ng mga kasama namin sa Faculty of Arts and Letters sa pamumuno ni Dean Marilu R. Madrunio, PhD; sa Department of Sociology, at sa buong kolehiyo;

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

- Sa lahat ng mga naging bahagi ng NCS research team mula sa UST – ang unang grupo ng mga mananaliksik mula 2016-2018 na sina Joan Christi S. Trocio-Bagaipo, Florence Co Navidad, Ma Cecilia L. Balajadia, Louell V. Baldoza, Dennis Ian B. Sy, Joanne C. Santiago, Arthur Ace B. Malatag; at ang lahat ng naging bahagi ng NCS 2021 na sina Ma. Cecilia L. Balajadia, Florence Co Navidad, Heiden Anorico, Ruth DL. Andaya, Ma. Danielle Villena, Jaycar Espinosa, Tisha Isabelle M. de Vergara, at mga nagbigay-tulong na sina Kristine Meneses, Joanne C. Santiago, Debbie Mariz Manalili, Emmanuel I. Bernardino, Ina Francesca G. Deuna at Mary Camille S. Cabatu; gayundin ang aming mga Sociology research assistants na sina Riva Charlene Caragdag, Jovilu Ann Corpuz, Maria Angela De Castro, Mark David Derayunan, Micah S. Estrologo, Ninna Sandra F. Fernandez, Celda Palma, Romer Harvey Salud, at Denise C. Tumaneng;

- Sa mga guro, estudyante, seminarista, pari, madre, at layko mula sa iba't ibang ET, na nagsilbing mga research assistant, survey enumerator, encoder, transcriber, proof-reader, at iba pang gawaing-pananaliksik;

- Kay Romel G. Sencio, sa pagpapaunlak na magdisenyo ng una niyang libro; ang iyong sining at talento ay tunay na nadama sa bawat pahina ng librong ito;

- Sa mga nagsalin ng mga tulang-pananaliksik sa sampung wika na sina Erlinda Balaora at Ma. Danielle Villena (Bikol); Fr. Nelson S. Plohimon, OAR (Bisaya at Hiligaynon); Ma. Cecilia L. Balajadia at Msgr. Maximo Sarno (Bisaya); Ray Anthony Bofill at Cynthia P. Tendencia (Hiligaynon); Fr. Carlos C. Villanueva (Ibanag at Ilocano); Florence C. Navidad & Rolando O. Dela Cruz (Ilocano); Charles Henry C. Espiritu (Kapampangan); Norma Villapa at Corazon Q. Targa (Pangasinan); Ma. Joselyn Año-Cabato, Gloria Año-Oray (Waray); Luciana L. Urquiola at Jeanette P. Grajo (English); Abigail T. Pagalilauan (Español) at sa mga iba pang tumulong sa proseso ng pagsasalin at unang nakasilip ng *translation drafts* na sina Cecilia Medina at Mc Kenneth M. Baluyot (Filipino); Fr. Jupe Garalde (Bikol); Sr. Lydia Perales, TDM, Fr. Roy F. Mejias, at Phoebe Zoe U. Sanchez (Bisaya); Edith R. Banguilan at Wilma T. Aggabao (Ibanag); Ruth Rivera at Keith Joven (Kapampangan); Fr. Pablo T. Tiong, O.P., Fr. Benedict Villapa, Fr. Reynor Munsayac, O.P., Jefferson S. Aquino, Bro. Wilhelm Boñon at Korina Carla Targa - Boñon, (Pangasinan); Sr. Mariben M. Espinosa, LGC, at Fr. Cyril Caliba (Waray);

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

- Sa mga naglaan ng pondong-pananaliksik - ang CBCP sa pangunguna ng ECCCE, iba't ibang Ecclesiastical Territories, UST, at international research grant mula sa Porticus Asia, Ltd.;

- At higit sa lahat, sa mga Katekistang nagpaunlak na ang kanilang buhay ay maisiwalat, masuri, maisalaysay at maikwento sa NCS tulad ng metodong tulang-pananaliksik sa librong ito.

Hindi man namin maisa-isang mapangalanan ang mga libu-libong Simbahang-lingkod na naging instrumental upang mabuo ang librong ito, sigurado po kaming sa pamamagitan ng aming dalanging-pasasalamat, ang Poong Maykapal na po ang maghahatid sa inyo ng biyaya at pagpapala. Amen.

Clarence M. Batan
Abril 7, 2020

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Prologo
Katekista, Katekesis, Katoliko

ni **Clarence M. Batan**
Project Lead, NCS 2016-2018
Principal Investigator, NCS 2021: PARI Project

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Sa gitna ng *COVID-19 pandemic* na sadyang nagpatigil ng ating mga karaniwang-gawain dulot ng malawakang *Enhanced Community Quarantine (ECQ)*, minarapat ng *NCS 2021: PARI Project Research Team* na ilunsad ang prepublication online draft version ng librong ito upang tugunan ang tatlong mahahalagang dahilan.

Ang unang dahilan ay ang libu-libong mga Katekistang napakinggan na ang mga tulang-pananaliksik sa aming mga research presentation sa buong bansa. Madalas, humihingi sila ng kopya nito para ibahagi sa kanilang kapwa-katekista, mga ka-parokya, kasama sa organisasyon, sa pamayanang kanilang kinabibilangan, at sa kanilang mga kapamilya. Pangako namin na ilalathala namin ito at isasapubliko upang masulyapan nila sa mga taludtod ng mga tula - ang buhay at kahulugan ng kanilang pagiging katekista, at kung bakit sa aming pananaliksik, sila ay itinuturing naming mga natatagong kayamanan ng ating simbahan.

Ikalawa ay ang nakaaantig na mga reaksyon ng mga unang nakabasa, nakasulyap, nakarinig ng mga tulang-pananaliksik. Samantalang ang *qualitative technique* na ito ay ginagamit na sa ilang disiplina ng agham panlipunan, maraming nagulat na pwedeng gamitin ang porma ng "tula" upang katawanin ang datos mula sa pananaliksik. Tradisyunal na *social statistics* at naratibo gamit ang *coded-quotations* ang una naming ginamit sa presentasyon sa mga katekista. Tanggap at may pagsang-ayon naman ang mga katekista sa mga *research finding* pero mas gusto nila ang mga kwentong hango sa mga *interview* at *focus group* sa likod ng mga numero at *bar charts*. Kaya gamit ang mga literatura, kwento, *codes, field notes*, at iba pang materyales, sa maraming pagsubok, sinuri ko ang mga datos, pumili ng mga *codes* upang malaman ang tema ng isang *research finding* na kakatawanin sa iilang piling salita na bubuo sa isang "tula". Ang tulang ito ay hindi kathang-isip o dulot ng isang inspirasyon. Bagkus, ito ay non-fiction, mula sa datos, mga *codes* at tema ng pananaliksik. Ang buod at kaluluwa ng pagsusulat ng tula ay hindi ang magtago ng kahulugan ngunit upang maisiwalat ang akma at totoong realidad ng sinasaliksik. Na sa iilang piling salita, sa pagpinta ng *research finding*, huhugutin ang mga kulay mula sa datos habang pababayaan ng mananaliksik na ang katotohanan ang mangusap, magsabi, at magpaliwanag sa bawat taludtod ng tula. Ito ang mga tulang-pananaliksik na sa mga katekista ay nagbabadya ng waring bagong metodo ng katekesis. Obserbasyon namin,

mukhang matagal nang naghihintay ang mga katekista na magkaroon sila ng mga bagong *catechetical material* at *module* para mas epektibo nilang harapin ang hamon ng katekesis at new evangelization.

Ang ikatlo at panghuling dahilan ay tungkol sa ating mga Katoliko, partikular tayong mga Katolikong Pilipino. Sa aming pag-ikot sa bansa, sa maraming mga simbahan, madalas una kaming naeengganyo sa ganda ng mga istruktura ng mga katedral at mga bahay-dalanginan. Ngunit matapos naming makausap ang mga katekista, doon namin laging nababanaag ang tunay na "Simbahan". Ang simbahang may malaking letrang 'S', dahil ang mga katekista ay tunay na nagpapamalas ng malalim na kahulugan ng pagka-Katoliko – ang tunay na maglingkod sa Panginoon nang walang bayad, maglaan ng panahon at talento kahit limitado, mag-aral at magturo ng tungkol sa pananampalataya, at hikayatin ang marami na maging bahagi ng isang pamayanang Kristiyano na yinayakap ang mga doktrinang pang-Katoliko. Ang mga katekista ay mahalagang bahagi sa pagbubuo ng Simbahang Katoliko. Mahalagang alagaan natin sila at mas mahalagang matanto kung paanong mas marami sa atin ang susunod sa kanilang mga yapak upang maglingkod din bilang katekista. Dahil bilang mga Katoliko, lahat tayo ay tinatawag na maging katekista.

Hindi po perpekto ang *prepublication online draft* na ito. Bukas ito sa mga pagbabago at suhesyon. Inilathala po namin ito sa ganitong *format* bilang pasasalamat, pagkilala at panalangin sa mga katekista at Simbahang Katoliko sa pagdiriwang ng *Pasko ng Pagkabuhay* sa taong 2020. Ang malaking bahagi ng libro ay isinapubliko online sa labing-isang wika. Ang encrypted PDF files ay *secured,* at maaaring i-download sa www.ncs2021pariproject.com ngunit hindi pwedeng i-print, i-edit o baguhin. Ang anumang pagkakamali ay hindi sinasadya at pananagutan ng may-akda at mga nagsalin. Maaaring ipahatid ang anumang komento o suhesyon sa ncs2021pariproject@gmail.com .

Nawa'y ang handog na ito, ang *KATEKISTA: Mga Tulang Pananaliksik hango sa National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* ay mabasa ng maraming nais malaman ang dahilan kung bakit hanggang ngayon, buhay na buhay pa rin ang pananampalatayang Katolikong Kristiyano sa bansang Pilipinas.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Paanyaya
Kwentong-Katekista

ni **Bishop Roberto C. "Bobet" Malllari, DD**
Chair, CBCP-ECCCE
Bishop, Diocese of San Jose de Nueva Ecija

Simula pa noong 2016, nang muling inilunsad ang National Catechetical Study ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) - Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)* na kasalukuyan kong pinamumunuan, naging daan ang pananaliksik na ito upang kilalanin ang mga bayaning Katekista na walang sawang pumupunta sa mga pampublikong paaralan upang magturo ng mahahalagang aral tungkol sa ating Panginoong Hesukristo, sa mga sakramento, at sa marami pang bagay tungkol sa ating buhay-pananampalataya bilang mga Katoliko. Lalo ko pang nakita ang halaga nila kapag naalala ko ang nakakatuwang kwento ng aking mahal na Tatay.

Ang aking Tatay ay ulilang lubos simula pa noong pitong taong gulang siya. Kwento niyang may bahid na lungkot sa akin,

> "Anak, hindi madali ang maging ulila, para bang nasa dilim ka palagi dahil walang matandang tumutulong at gumagabay".

Pero waring gumaan ang lahat noong una niyang nakilala ang Panginoon sa pamamagitan ng kanyang Tiyo na isang Katekista. Ito ang masayang alaala ni Tatay sa kanyang unang katekista:

> "Ang aking Tiyo ang unang nagturo sa aking magdasal ng *Ama Namin*. Habilin niya sa akin, kapag litong-lito ako at hindi ko alam ang aking gagawin, pumunta lang daw ako sa simbahan, humarap sa altar at magdasal ng *Ama Namin* nang paulit-ulit. At magbuhat noon, kapag ramdam ko ang bigat ng mga problemang aking pinagdaraanan, ito ang aking ginagawa – ang paulit-ulit na dasalin ang *Ama Namin*. At walang mintis! Anak, kapag nararanasan ko ang dilim sa akin buhay, lumiliwanag ang anumang suliranin, matapos akong magdasal, at nalalaman ko kung ano ang tama kong gawin."
>
> "At ang isang kalituhan sa aking buhay na labis na nagbigay sa akin ng takot at pangamba ay noong malapit na akong ikasal sa iyong Nanay. Naku, nakaramdam ako nang malaking takot noon dahil sa nangyari sa aking buhay na naulila akong maaga. Naisip kong baka mamatay agad ako at ang aking mapapangasawa. Magiging mahirap ang sitwasyong ito para sa aming magiging mga anak. Ayaw ko silang maging ulila tulad

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

ko. Dahil dito, nagbalak talaga akong umurong sa aming kasal. Sobrang takot ang aking nadama noon."

"Pero tulad ng habilin ng aking Tiyong katekista, dumalaw ako sa simbahan at doon, paulit-ulit kong dinasal ang *Ama Namin*. Anak, habang nagdarasal, doon ko nadama ang kapayapaan at nadama ko na gusto ng Diyos na pakasalan ko ang Nanay mo."

"Yan ang istorya ng simula ng aming pagmamahalan ng iyong Nanay at kayong aming mga anak."

Sa kwentong ito ni Tatay, nabatid ko ang kahalagahan ng simpleng pagdarasal na natutunan niya mula sa isang katekista. Totoo nga, pabiro ko lang naisip na kung nagpatalo si Tatay sa takot na kanyang naramdaman noon, hindi sila nagkatuluyan ni Nanay. At kung nangyari iyon, wala kami sa mundong magkakapatid. At walang Bobet na magpapari!

Ako din ay may personal na karanasan sa aking naging katekista. Mga Grade 4 ako noon, marahil para mas mapalapit kami sa simbahan, nang narinig kong sinabi sa amin sa klase na,

"Kapag nagpari kayo pupunta sa langit ang inyong mga magulang".

Parang may kumurot sa aking puso at iyon ang simula ng aking bokasyon, na kung saan, nagising ang pagnanasa kong maging pari. Kaya pagkauwi ko, sinabi ko agad sa aking mga magulang,

"'Tay, Nay, gusto ko pong magpari".

At dahil dito, agad-agad namang binigay sa akin nila Tatay ang pananagutan na mamuno sa pagdarasal ng rosaryo ng aming pamilya.

Kaya pagka-graduate ng Grade 6, na-surpresa ako na nakipag-appointment pala ang aking mga magulang sa dating Rector ng *Mother of Good Counsel Seminary,* ang butihing si Archbishop Emeritus Paciano B. Aniceto, DD, para sa aking intensyon. Nakakatuwang alalahanin na sa aming salu-salong kainan kaharap si Father Rector, tinanong niya ako kung bakit gusto kong maging pari. Agad kong tugon,

"Dahil gusto ko pong pumunta sa langit ang aking mga magulang."

Nang marinig ang aking kuwento ng isang kaibigang pari na kasama namin sa seminaryo, minsang nagkukuwentuhan kami, agad niyang sinabing,

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

"Oo nga naman, iyan ang punto talaga ng pagpapari, ang aral ng pagliligtas, unang-una ng ating mga magulang at pamilya."

Nakagagaan ng loob na isiping noong naging pari na ako, sa lahat ng pagdiriwang ko ng misa, sa maraming pagkakataon, kasama ko ang aking magulang, lalo na si Tatay. Naku gaano mang kalayo ang aking pagmimisahan, si Tatay ang kasama kong naglalakbay. Kasama ko ang aking mga magulang sa aking misyon bilang pari, walang mintis ang kanilang pagdarasal sa aking bokasyong maglingkod sa simbahan. Lalo na noong naging Obispo ako. Sa maraming taon, sila ang kasama kong magmisa, magdasal, at maglingkod sa simbahan hanggang sa mga panahong dinapuan sila ng sakit at panghihina. Hindi nga sila pinaghiwalay agad ng Panginoon, walang naulila sa amin nang maaga taliwas sa takot at karanasan ni Tatay dahil biniyayaan ang aking mga magulang nang mahaba at makabuluhang buhay kapiling kami – ang kanilang unang simbahan.

Sa huling bahagi ng buhay ng aking mga magulang, maraming beses ko silang naipagdasal at napagkalooban ng sakramento ng pagpapahid ng langis sa maysakit. Masakit mang mawala sila sa mundo ngunit hinding-hindi ko makakalimutan ang hindi mabilang na dami ng taong nakiramay noong sila ay namatay. Sa rami ng nagdasal, nagmisa at nakiisa, nasabi ko sa sariling inaalala ang katekistang unang nagmulat sa akin ng aking bokasyon,

"Tama nga ang aking gurong Katekista, pupunta nga sa langit ang mga magulang ko!".

Ito po ang aking paanyaya sa lahat nang mabibigyan ng pagkakataong basahin at pagnilayan ang librong ito, ang koleksyon ng mga tulang-pananaliksik hango sa mga datos ng buhay ng mga katekista batay sa *NCS 2016-2018* na sinulat ni Dr. Clarence M. Batan na mula sa Filipino ay isinalin sa sampung wika.

Tunay ngang maituturing na kayamanan ng ating Simbahan ang mga katekista, kaya mabuti pong ipagkaloob natin sa kanila ang tamang pagpapahalaga, pagkilala at paggalang. Mabuhay po ang ating mga katekista sa buong Pilipinas!

Nawa'y sa bawat tulang inyong mababasa, isang dasal din ang inyong masambit – para sa ating mga katekista, para sa ating Simbahang Katoliko.

Pagpalain tayong lahat ng Poong Maykapal kasama ng ating Mahal na Inang Maria, Amen.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Panimula

Ang Tulang-Pananaliksik: Sulyap, Suri't Subok sa Sosyolohiya ng mga Katekistang Pilipino

ni **Clarence M. Batan**
Project Lead, NCS 2016-2018
NCS 2021: PARI Project Principal Investigator

***Antabayanan ang laman ng bahaging ito na isasapubliko online kapag ang texto ay handa nang ibahagi.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Pahinungod
Ang Hamon at Yaman ng Pagsasalin sa Proyektong NCS 2016-2018

ni Joan Christi S. Trocio-Bagaipo
Project Co-lead, NCS 2016-2018

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Filipino ang pangunahing wikang ginagamit sa gawaing katekesis sa Pilipinas. Ang mga sangguniang ginagamit para sa pagsulat ng mga modyul sa pagtuturo ay mga salin ng orihinal na nakasulat sa English. Ilan sa mga ito ay ang *Katesismo ng Iglesia Katolika* na salin ng orihinal na *Catechism of the Catholic Church* at ang *Katesismo Para sa mga Pilipinong Katoliko* na siya namang salin ng *Catechism for Filipino Catholics.*

Kaugnay ng pagtalakay sa usaping katekesis sa bansa na gamit ang wikang Filipino, dagli nating silipin ang kasaysayan ng pagsasalin sa Pilipinas. Ayon kay Almario (2015) ng *Komisyon ng Wikang Filipino,* "kasintanda ng limbag ng Filipinas ang pagsasalin (p. 67)." Unang nailathala ang akdang isinalin na pinamagatang *Doctrina Christiana* (1593), na naglalaman ng mga dasal at tuntunin ng Simbahang Katolika na kinailangan sa pagpalaganap ng Kristiyanismo sa mga bagong sinakop na kapuluan. Binanggit ni Almario na ito ang "naging sagisag ng misyon at direksyon ng pagsasalin (p. xvii)" sa ilalim ng Rehimeng Espanyol. Dagdag pa niya, "naging masigasig ang mga misyonero sa pagsasalin ng mga akdang Kristiyano tungo sa mga nasakop na wikang katutubo (p. xvii)."

Hindi na bago ang paggamit ng mga sangguniang nakasalin sa wikang Filipino mula sa orihinal na teksto sa larangan ng pananampalatayang Katoliko sa ating bansa. Ito ay alinsunod na rin sa sinasaad sa dokumento ng *Second Vatican Council* na pinamagatang *Sacrosanctum Concilium.* Kinilala ng naturang dokumento ang paggamit ng *Mother Tongue* (MT) o Unang Wika sa Misa, o maging sa pagbibigay ng mga sakramento at maging sa iba pang bahagi ng liturhiya. Sa pagkilala ng MT, hindi maaring makaligtaang banggitin na binigyang diin ng dokumento na ang pagsasalin, na may layong gamitin ang isinalin sa liturhiya mula sa wikang Latin tungo sa MT, ay nangangailangan ng pahintulot ng mga pinuno ng mga teritoryong eklesiastiko (Pope Paul VI, 1963).

Sa loob ng dalawang taon (2016-2018) napatunayan kong tunay na mahalaga ang wikang ginagamit sa katekesis, at higit na mahalaga na naituturo ang pagkakatekesis sa wikang naiintindihan ng mga tinuturuan o ang tinatawag nating *catechized.* Naging mapalad akong mapabilang sa isang grupo ng mga mananaliksik na naatasang gawin ang *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* , isang pag-aaral sa buhay ng mga

katekista sa ating bansa. Isa sa pinakamatingkad na *finding* ay ang gamit ng MT sa pagtuturo ng katekesis. Maraming mga katekistang nakapanayam namin ay nagsabing ang mga modyul na ginagamit sa katekesis ay nakasulat sa wikang Tagalog o kaya ay sa English. Kung kaya't nang itanong kung anong wika ang nais nilang gamitin sa katekesis kung sakaling magbabago ng mga modyul, marami ang nagsabing mas makabubuti kung ito ay nakasulat sa lokal na wikang ginagamit nilana mas higit naiintindihan ng kanilang mga tinuturuan.

Taong 2017 nang sinimulang gawan ng tulang-pananaliksik ni Dr. Clarence Batan, ang *Project Lead* ng *NCS 2016-2018 Research Team*, ang mga datos na nakalap mula sa mga survey, *focus group* discussion at *interview*. At bilang pagtugon sa kahilingan ng mga nakararaming lumahok sa pag-aaral na sana ay maisulat sa kanilang wika ang mga maaaring gamiting materyales sa pagtuturo, sinimulan ang proyektong pagsasalin ng mga tula na nakasulat sa Filipino, patungo sa iba't ibang wika. Ang layuning mas mailapit ang kwento sa mga nakaranas nito sa pamamagitan ng pagsulat nito sa kani-kanilang wika ay naayon sa nakuhang *finding*.

Sa librong ito, ang mulaang wika na Filipino ay naisalin sa sampung natunguhang wika; ang Bikol, Bisaya, Ibanag, Ilocano, Hiligaynon, Kapampangan, Pangasinan, Waray, English at Español. Ang mga tagasalin ay aming nilapitan namin, pinaliwanagan ng proyekto, lahat, ginawa ang pagsasalin nang bukal sa kanilang loob bilang mga volunteer. Lahat ng mga tagasalin ay bahagi ng *catechetical ministry* o akademya kaya't batid nila ang gawaing-katekesis.

Para sa librong ito, ang pagsasalin ay isang subok sa gawaing naglalayong mas ilapit ang mga isinulat na tula sa hinuha at kamalayan ng mga totoong nakaranas ng mga kwentong isinatula. Dahil ito ay isang pagtatangka, may mga hamon itong kinaharap.

Tatalakayin ng bahaging ito ng libro ang mga hamong kinaharap sa pagsasalin ng tula. Ako bilang kasama sa buong proseso ng pag-aaral ng *NCS 2016-2018*, mula sa pagbuo ng konsepto nito, sa pagbalangkas ng mga gabay-tanong, hanggang sa aktwal na pangangalap ng datos at pagbabalik ng mga finding sa mga katekista.

Habang binabasa ko ang mga tula sa mulaang wika, nagiging buhay ang mga kwento. Nung binabasa ko ang mga salin, lalo't iyong aking naiintindihan, tulad ng Bisaya na aking Unang Wika, at Hiligaynon na isa sa mga pangunahing wikang ginagamit namin sa bayang aking kinalakhan, nakita at naramdaman ko, na naging madali ang gawaing pagsasalin, na hindi alintana ang mga teknikal na aspeto ng disiplina, sapagkat nasa kamalayan ng tagasalin ang dalisay na layuning mas maintindihan ng mga

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

katekista, ng mga tinuturuan at maging ng mga lider ng gawaing kateketikal dito sa ating simbahan ang totoong nangyayari sa estado at pagsasagawa ng katekesis sa ating bansa. Ngunit, tulad ng anupamang gawain, may mga hamon ding kinaharap ang pagsasalin ng mga tulang pananaliksik. Ibabalangkas ng bahaging ito ng libro ang dalawang pangunahing hamon; una, ang kaibahan ng mulaang wika at ang tunguhang wika at ikalawa, ang mga hamong teknikal tulad ng pagsusukat at pagtutugma at ang pagsasalin ng mga katawagang teknikal sa gawaing kateketikal.

Bibigyang diin naman ng bahaging ito ng libro, na bagaman may mga hamon, tunay na may dalang yaman ang pagsasalin ng mga tulang pananaliksik. Tunay na maipagmamalaki ng proyektong ito ng pagsasalin ang pagkakaroon ng matibay na patunay na magbubunsod sa mga pinuno ng mga gawaing kateketikal ng ating simbahan ang paglapit ng mga modyul at materyales na ginagamit sa katekesis sa panlasa, kamalayan, at mundo ng mga katekista at ng mga tinuturuan nito.

Mahalaga ang wika sa pagpapalalim ng ugnayan kay Hesus na pangunahing layon ng katekesis (CT5). Sa epektibong paggamit nito, mas naisasabuhay sa lipunang ginagalawan ng mga katekista kasama ng mga naturuan nila ang pagpapatuloy ng misyong ipalaganap ang *Mabuting Balita*. Ang pagtingin na ito sa kahalgahan ng Unang wika sa katekesis ay binigyang diin ni Pope Francis sa kanyang Apostolic exhortation na *Evangelii Gaudium* (EG), kung saan nabanggit niya ang halaga ng Unang wika o Mother Tongue sa pagpapalalim ng pananamplataya. Aniya,

> "...This language is a kind of music which inspires encouragement, strength and enthusiasm" (EG 139).

****Antabayanan ang laman ng bahaging ito na isasapubliko online kapag ang texto ay handa nang ibahagi.*

Mga Sanggunian

Almario, V. (Ed.). (2015). Introduksiyon sa Pagsasalin: Mga Panimulang Babasahin Hinggil sa Teorya at Praktika ng Pagsasalin. Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.

Dryden, J. (2015). Hinggil sa Pagsasalin. In V. Almario (Ed.), Introduksiyon sa Pagsasalin: Mga Panimulang Babasahin HInggil sa Teorya at Praktika ng Pagsasalin (V. Almario, Trans., pp. 1-12). Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.

Pope Paul VI. (1963). Constitution on the Sacred Liturgy Sacrosanctum Concilium. Retrieved April 4, 2020, from Vatican. Va: https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_en.html

Sy, J. (2015). Mga Hamon sa Pagsasalin sa Nanyang Piaoliuji ni Bai Ren. In V. Almario (Ed.), Introduksiyon sa Pagsasalin: Mga Panimulang Babasahin Hinggil sa Teorya at Praktika ng Pagsasalin (pp. 201 - 209). Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Ilocano

DAGITI DANIW TI PANAG-SUKISOK

Paskua ti Katekista Ic2
Plete Ic3
Apay nga di makimisa dagiti Ubbing? Ic4
Katekista-Minagserbi Ic5
Mangidaulo-Kateketikal Ic6

Krus nga Dalan Katekista-Minagserbi

I Pangrabii Ic8
II Getsemani Ic9
III Sanhedrin Ic10
IV Korona Nga Siitan Ic11
V Krus Ic12
VI Naitikleb Ic13
VII Simon Cireneo Ic14
VIII Panakisabet Ic15
IX Nailansa Ic16
X Dimas Ic17
XI Iti Bilin Ic18
XII Iti Ipapatay Ic19
XIII Naitanem Ic20
XIV Panagungar Ic21

Pagannurotan ti Pangisuro Ic22

Paskua ti Katekista

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Iti daytoy nga Paskua
Adda iti baro nga
Istoryak. ■
Maipanggep
Kadagiti banuar
Ti Simbaan
Managserbi,
Manangisuro
agsaksakripisyo
Para maidanon
Ti istorya ni
Cristo. ■

Awan ti sweldo
Ngem agsaksakripisyo
Para iti tallopulo
A minoto. ■
Aramaten iti isem
Ken adu
Nga pigsa iti
Pakinakem
Tapno maidanon
Ti pammati
Saan a para iti bukod
A bagi
Ngem para iti
Simbaan
A dungdungoen. ■

Isuda dagiti
Katekista
Nga immuna nga nangisuro
kaniak
Nu ania ti kaipapanan
Ti Paskua. ■

Isuda ti Paskua
Nangipaka-ammo iti
Pudno a kaipapanan
Iti daytoy nga pasken
Isuda iti bituen
Nga iti raniagda
Ket lawag iti
Maysa ken maysa
Nga nasuroan
Napalawagan
Nalawlawagan. ■
Nga iti paskua
Ket maipanggep kenni
Cristo. ■

Pagyamanan dagiti
Katekista
Agyaman kadagiti
Palagipyo ida. ■

Mateo 2:9

"Nakitada manen daydi bituen a nagparang idiay daya. Idi makitada, anian a ragsakda, anian a rag-oda! Indaldalanna ida agingga a narsardeng iti ngatoen iti balay a yan ti ubing."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Plete

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Mingmingmingak dagiti grupo
Dagiti ubbing nga kasta unay iti gulu,
Makaringgur sadiay uneg ti kwarto. ■

Nagulimek da nga umuna, nagtandaanda
Naggigiddan, nagkararagda iti Ave Maria
Iggemda dagiti rosario da. ■

Sadiay, adayo a barangay
Milya ti kaadayona manipud iti Simbaan
Katedral iti pammati. ■

Saan nga nangisuro ngem nagistorya
Kadagiti sursuro maipanggep iti Simbaan
Nga dungdungoen; nga awan iti ur-
Urayen na nga subalit. ■

Gapu ta awan bayad na iti panagserbi
Puera laeng iti pamasahe
Iti balon ket panagayat iti Dios. ■

Mateo 19:14

"Palubusanyo dagiti ubbing nga umay kaniak", kinuna ni Hesus. "Diyo puritan ida ta dagiti kas kadakuada ti agtagikua iti pagarian ti langit."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Apay Nga Di maki Misa dagiti Ubbing?

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Maysa a Katekista iti nagkuna
Maipanggep kadagiti ubbing nga
pagpaspasensiaanna.
Idi suroanna ida iti istorya
Maipanggep iti Dios,
Maipanggep pay iti Simbaan.

Maysa met a nagannak iti nagkuna
Maipanggep kadagiti annakna
Nga sadiay balay natangken ulo da
Awan daway kadagiti nagannak da,
Awan ti anus nga makimisa.

Maysa met nga ubing ti nagkuna
Maipanggep iti kasasaad da
Iti uneg ti dungdungoen a pamilya
Dagiti nagannak kanayonda nga agap-apa
Nagannak nga nagsinan kananakemda.

Idi dinamag ti katekista
Iti ubing, "apay a di ka makimisa?
Simmungbat iti ubing, agtëdtëd pay ni luana
"Isuda,di da met a makimisa.
Didan a nagannak nga adda pammatida."

Kinuna ti agwingwingiwing nga katekista
Agapura nga kumbinsiren
Ti ubing a nagulo iti biagna
"Kasla katekesis para nagannak
"Isu ti makita kadagiti annak.

"Maipanggep ti pammati,
"Maipanggep iti Simbaan,
"Maipanggep ken Cristo,"
Talamitim nga kararag ti katekista
Sipsiputanna iti ubing
Nga kibkibinen ni nanang
Rumuar iti kapilya
Maminsan kada domingo,
Lugar ti katekesis.

Lucas 2:41-42

"Tinawen a mapan dagiti nagannak kenni Hesus idiay Jerusalem iti fiesta ti Paskua. Idi agtawen ni Hesus iti sangapulo ket dua, napanda nakifiesta a kadawyanda"

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Katekista-Minagserbi

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Ti panagbalin a katekista
Kasla maysa a kanta,
Gaget nga agsao
Ti sao-en ti kanta na,
Kada aggaraw
Kumuyog ti nakemna
Amin para iti Dios
Gapu iti karin-karina
Lailo ti kansion na
Kada maysa a suroanna
Tiempo nga naimpapusoan
Adal ken sirib
Iti Ina nga Iglesia. ■
Ti panagserbi ti serken na
Aginga't kamaudianan na,
Agnanayon nga mangngeg
Ken marikna
Kinansion a kanta
Ti katekista a managserbi
Namnama iti Iglesia
Sarikda iti
Pammati
Panagayat, iti
Igam a sam-iweng!

Para iti Dios,
Para iti Iglesia,
Para iti ili
Nga Filipinas. ■

Lucas 1:46-48

"Kinuna ni Maria: "Toy pusok idaydayawna ti Apo, ket agragsak toy kararuak gapu iti Dios a mangisalakan kaniak. Ta nalagip nak siak a nanumo nga adipe na, ket manipud ita, awagandakto a nagasat dagiti amin a tattao."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Mangidaulo-Kateketikal

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Ti agbalin a mangidaulo
Iti trabaho kateketikal
Kasla maysa a guia
Dagiti sacramento ida:
Manipud iti binyag
Iti panangawat iti
Annungen a mangidaulo,
Eucharistia-a-misyon
Nga panangiburay
Iti kanayun nga manglinglingay
Iti isu amin a makatubeng. ■
Adda ganuat nga aklonen,
Awaten dagiti pagkapsutan,
Gapu kadagiti annungen
Kateketikal ket gayam
Narigat ken seryoso -
Kasla iti panagpaconfirma
Nga tulong ken pangiyaon
Arakup ken pangidalan
Aggapu iti Espiritu Santo. ■
Ti mangidaulo-kateketikal
Profeta nga padi
Iti amin nga oras
Katekesis iti karayo
Kasla iti pammateg,
Panagkallaysa,
Sursuro iti Iglesia
Ni Kristo nga ay-ayaten. ■
Iti kamaudianan na
Nabannog man, wenno
Edda pagkapsutan
Tamingen na latta
Ti mangidaulo-kateketikal
Ti lana a naindaklan
Nga nu maipunas
Innayaden nga iyapros,
Ti nakapsut nga pammati
Mapapigsa ket mabiag,
Gapu ti panagserbi
Nga maysa mangidaulo-
kateketikal
Nasam-it ken manayun. ■

Juan 1:14

"Nagbalin a tao ti Sao ket nakipagtaeng kadatayo; napnoan iti parabur ken kinapudno. Nakitami ti dayagna nga inawatna kas kakaisuna nga anak ti Ama"

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Krus nga Dalan
Katekista-Minagserbi

I
Pangrabii

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Nakigtot iti amin
Iti tengnga iti pannangan
Nga insagana,
Kinuna ni Inang-
Naka-isem, anian ti gagarna
Nagdecision nga mangisuro,
Kasla met lang idi.
Nga inna manen tungpalen
Ti propesyon nga dungdungoen-
Dakkel nga sungsungbatan
Mission iti Simbaan,
Iti agbalin a katekista.
Di met a napakigtotan
Ni tatang ken dagiti annakda
Gapu ta ni Inang
Agnanayon nga adda Simbaan.
Bilin ni Tatang
"Di nakami laeng nga
liplipatan, bay-bay-an".
Insungbat ni Inang,
"Dungngo uray inton kaano man,
Dakayo latta ti un-unaek,
Nga innak pagserbian".
Immisem ti amin
Iti sango ti pangrabii a naimbag
Ket kalpasan ti pannangan,
Ni inang met lang
Nagnisnis, nagugas.

Daytoy iti umuna
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi,
Sacrificio a napnoan kaipapanan.

1 Corinto 11:23

"Kalpasan iti panagyamanna iti Dios, pinispisina ti tinapay ket kinunana, "daytoy ti bagik nga agpaay kadakayo. Aramidenyo daytoy a panglaglagipyo kaniak."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

II
Getsemani

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Sakbay a sumabak
Iti karit ti katekesis,
Ni inang ket dimmar-ay
Iti dinomingo a panagsanay
Maipanggep iti biblia
Ken adu a dokumento pang-katekesis
Ti Catolico Cristiano
Catolico a Filipino. ■
Saan unay a nalaka
Iti manen panagdengngeg
Ti padi a ketekista
Ken catechetical directors pay ida
Gapu ta mas narigrigat
Nga naurnos nga isuro
Sursuro ti Simbaan. ■
Kasla iti panagkararag
Ni Hesus sadiay Getsemani,
Narigat ti agsánay
Tapno agpayso a masursuro
Pudno a maiburay. ■
Daytoy iti maikadua
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Lucas 22:42

"Ama," kinunana, "Nu pagayatam, yadayom kaniak daytoy a kopa ti panagsagaba. Ngem saan a ti pagayatak ti maaramid, no di ket ti pagayatam."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

III
Sanhedrin

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Idi inawat a napnoan ragsak
Ni Inang-mestra-
Iti baro a katekista,
Iti pagrebrebbengan na
Iti publiko a pagadalan,
Insaganaanna iti aldaw
Sadiay pagadalan, napan
Simmango iti principal
Tapno schedule inna ala'n.
Uppat laeng ti pagpilian:
Iti big-bigat,
Madama ti recess,
Ken kalpasan pangaldaw,
Wenno dandani larga iti malem.
Kasla ken Hesus
Ti sango ti Sanhedrin,
Nagpakumbaba laeng unay
Iti sangoanan dagiti agtuturay,
Ni awan iti reklamo
Tapno mission ket manayon
Uray ania nga oras
Ti katekesis illepas.
Daytoy iti maikatlo
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan.

Marcos 15:1

"Idi bumigaten, nagmimiting dagiti panguloen a papadi argaman dagiti panglakayen, dagiti mamaestro iti linteg ken amin a kamkameng iti Sanhedrin, tinulagda no ania ti aramidenda. Pinungoda ni Hesus sada impan kenni Pilato."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

IV
Korona Nga Siitan

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Idi damdamo na ti mapan,
Anian ti ragsakna.
Iti inaldaw-aldaw
Iti mission katekesis
Kadagiti ub-ubbing nga
Ingget alikuteg. ■
Ngem iti panaglabas panawen,
Nakita ti katekista
Sagibassit mapukawda
Iti anus panagdengngegda
Dagiti ub-ubbing a madagsenan
Nalab-ayen ti matada
Gapu iti biagda
Anian rikutna. ■
Gapu sadiay balay, adu ti problema:
Dagiti nagannak dida pay a
Makimisa,
Awan trabaho,
Nagsína, di nagkasar. ■
Kasla iti katekista
Nabalangatan siitan a korona
Síit nga simmalput ti puso,
Gapu ta saan nga umdas,
Panangáwat kadagiti sacramento. ■
Pagilian a paggarawan
Dagiti ubbing nga sursuroan
Katekesis ket pundo a kasapulan. ■

Daytoy iti maikapat
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Mateo 27:29

"Nagaramidda iti korona a sisiitan ket imbalangatda kenkuana. Impaiggemda iti maysa a runo iti makannawan nga imana. Nagparintumengda iti sangoananna sada nagang-angawan. "Agbiag ti Ari dagiti Hudio!"

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

V
Krus

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Kada aldaw adda krus
Nga bagkaten ni katekista
Nga agserbi iti Iglesia. ■
Manipud iti balay,
Obligasyon unaenna
San to agap-apura a mapan agpakada
Tapno insigida a papanan na
Dagiti agur-uray nga ub-ubbing
Sadiay uneg ti eskwela. ■
Makadanon met
Uray agkurang pamasahe na,
Agaramid pamuspusan
Uray paggatang chalk
Ken papel nga usaren
Katekista agremedyo manen
Uray manu ti gatadna,
Uray pay kunaenda nga
Kalokuan dayta,
Ken awan kaipapananna. ■
Uray pay narigat
Sacrificio ken panagsagaba
Panangawat iti krus
Misyon nga agkatekista. ■
Daytoy iti maikalima
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Mateo 16:24

"Kalpasanna, kinuna ni Hesus kadagiti adalanna: "Ti agtarigagay a sumurot kaniak masapul a tallikudanna ti bagina, ibaklayna ti crus na ket surotennak."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

VI
Naitikleb

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Gapu iti ut-ot ken bannog
Adda pay dagiti kanito,
Nga ti katekista ket maitekleb
Agsakit, mapukaw namnamana.
Uyawenda pay,
Dadaelen dagiti gagayyemna,
Kunada nga aginkukuna,
Parayag kuna pay dagiti dadduma.
Biagna ket kalsiat
Kadagiti isur-surona
Nga maysa a napudno a katekista.
Dagiti pagkapsutan ket pudno,
Saan nga angaw,
Ngem pasamak-biag pudno
Iti pannaka-ibus ti pigsa
Ingana't isu amin na
Panagtalek iti Dios isu ti pigsana!
Daytoy iti maikanem
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan.

Isaias 53:5

"Ngem nasugat gapu kadagiti basbasoltayo, nasaplit gapu kadagiti dakes nga aramidtayo. Nawayawayaantayo gapu ti dusa a sinagabana, naagasantayo gapu iti pannakasapsaplitna"

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

VII
Simon Cireneo

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Ti oras iti pagkasapulan
Kadagiti trabahu-katekesis
Adu iti Simon Cireneo-
Nalinteg a tattao ida
Managtulong kadagiti katekista ida. ■
Manipud kadagiti Amma
Ken dagiti pay kakaduada
Adu aramiden-balay,
Tapno libre pangitulod da
Kenni Inang a Katekista
Iti aniaman nga adda ummong,
Libre met a mapanda sukunen
Nu malpas ti aniaman nga pag-gimong. ■
Agingga't agkakadua
Kaddua a katekista,
Kumare ken gayyem,
Mayat nga agpautang,
Uray nabayag a bayadan. ■
Daytoy misteryo-a-misyon
Nu apay di mapanawan
Ti panag-katekista
Ni Inang nga Maestra. ■
Daytoy iti maikapito
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Marcos 15:21

"Iti dalan, nasabatda ni Simon a taga-Cirene nga Ama da Alejandro ken Rufo. Naggapu ni Simon iti away ket mapan iti cuidad. Pinilit dagiti soldado a baklayenna ti krus ni Hesus"

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

VIII
Panakisabet

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Iti panag-katekista,
Uray napnoan sacrificio
Adda itedna a ragsak
Gapu iti mission-panagdaliasat
Adu dagiti sumabet
Nga kanayon addaan saludsod,
Isu pudno a sungbat
Iti kanayon nga adda. ■
Kaano iti buniag?
Kaano iti kasar?
Sinno kadi ti agpa-confesar?
Kaano kadi ti confirma?
Sadino ti dalan ti libut?
Apay ta awan ti Padi?
Sadino ti ayan iti padi?
Adda kadi kasaren ni Father?
Mabalin kadi ti agpabendita
Uray agin-inana ni Father?
Amin dagitoy ket masapul
Nga ammoen
Ta masapul a sungbatan
Ti katekista nga kanayon
Iti Simbaan nga adda. ■
Daytoy iti maikawalo
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Lucas 23:28

"Tinalliawna ida ket kinunana, "Babbai a taga-Jerusalem, didak sangsangitan! Dagiti bagbagiyo ken dagiti annakyo ketdi ti sangitanyo!."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

IX
Nailansa

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Sidda-aw iti adda
Itden ni Cristo a nailansa
Iti aniaman nga gimong
Dagiti missionero ida a katekista. ■
Senial ti panagtandaan
Iti nagan ti Ama, ken ti Anak
Ken iti Espiritu Santo. ■
Mangipalagip iti sacrificio nga
Pangsubbot kadagiti basbasol
Iti galut nga nangigawid
Pinugsat ti panagayat,
Binukel iti panag-dungngo
Uray man nabtak dagiti ur-urat
Tapno iti dara ket agreklamo
Agtëdted nga natalinaay,
Awan iti pungtot,
Amin ket panagayat
Iti nailansa a Cristo
Iti kabuklanna ket katekesis. ■
Daytoy iti maika-siam
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Mateo 27:31

"Idi nalpasdan a nagang-angawan, inikkatda ti kagayna ket imbadoda met laeng kenkuana iti pagan-anay na. Kalpasanna, inruarda tapno ilansada iti crus."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

X
Dimas

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Siasino kadi kadatayo
Iti saan nga mannanakaw?
Kadagiti kanito
Nga koma
Ited iti Dios. ■
Siasino kadi kadatayo
Iti saan nga agtatakaw
Kadagiti isem ken ragsak
Dagiti ubbing a mawaw
Kadagiti adal iti Simbaan?
Siasino kadi kadatayo
Iti saan a natakawan
Ti gundaway nga kateketikal
Iti kada isusuknal
Sadiay kapilya ken katedral,
Ti sermon ni Father
Kenni obispo pay,
Iti simple nga isasabet
Ti pada-a-Catolico,
Ti prayer meetings
Nga kanayun nga inna papanan,
Kadagiti tiempo koma
Marikna tayo ni Cristo
Asideg, kasla kaabay laeng,
Tapno uray
Pagbiit, maka-istorya. ■
Maswerte ngarud ni Dimas
Gapu ta inna naasetgan
Nakasarita, ni Cristo
Narigatan man, nagsao
Iti kari nga awan inggana
Gapu iti panagbabawi. ■
Iti napnoan babawi a katekista
Napudno iti mission. ■
Daytoy iti maika-sangapulo
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Lucas 23:42

"Ket kinunana ken ni Hesus,
"Laglagipennak, Hesus, inton mapanka
iti pagariam."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

XI
Iti Bilin

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Iti panagbalin nga katekista
Ket talek a naited
Iggem-a-bilin
Dakkel nga annungen
Tapno manayon nga agbiag,
Kada adal ti ebanghelyo
Kada istorya ti biblia
Kada tradisyon nga isuroda
Kada istorya nga nasantoan
Kasingin iti pangigiya
Ni apostol nga Juan,
Iti asideg kenni Hesus
Isu a gayyemna. ■
Bitbitna iti panagayat,
Ni Maria nga Ina tayo
Nga napnoan iti saem
Iti pusona a nasugatan
Ti panagrig-rigat ti Anak na
Nakitana nga napnoan pasensia. ■
Ken Maria nga naibilin
Ni Hesus iti Simbaan
Iti panawen a sumipnget
Iti amin nga talged
Iti buteng nga mapukaw
Iti lubong nga sibibiag. ■
Ti katekista ket maka-Maria
Rosario kanayun nga iggem
Iti naggulo nga komunidad
Katekismo iti inna ikanta. ■

Daytoy iti maika-sangapulo
Ket maysa
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Juan 19:26-27

"Idi Makita ni Hesus ni Inana,ken ti adalan a dinungdungngona, kinuna ken ni Inana, "Babai, adtoy ti anakmo." Kinunana met iti adalan, "Adtoy ti Inam." Iti dayta nga oras, inyawid ti adalan ni Maria tapno agtaeng iti balayna."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

XII
Iti Ipapatay

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Mamin-adu a pinanpanunot
Iti ipapatay ni Hesus
Dagiti katekista nga agserbi.
Iti inaldaw-aldaw a krus
Nga inda iyabaga
Para iti mission
Maidanun sursuro ida
Ni Cristo a sibibiag.
Ngem iti pannakatay
Ni Apo nga Hesu-Cristo,
Adda met adal nga isurona-
Nga adda pagtungpalan
Kada maysa, adda tungpal na
Nga adda pagpanpanunitanna,
Nga adda pagibusanna,
Daytoy iti kararagtayo
Kadagiti maudi a kanito,
nairut nga arakupen,
Iti naikari a gun-guna
A nailangitan
Gapu ta natungpalen
Iti mission nalpasen
Nga adda panagyaman!
Daytoy iti maika-sangapulo ket dua
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan.

Juan 19:30

"Idi maramanan ni Hesus ti suka, kinunana,"natungpalen." Nagdumog ken natayen."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

XIII
Naitanem

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Iti biag katekista
Kuna dagiti adu a tattao,
Napnoan ti ragsak
Nakaramut a ragsak
Iti kaunggan
Iti napudno nga agserbi
Boses ti pammati
Uni ti panangisakit
Tono ket panagayat
Kanta iti pammateg. ■
Idi naitanem ni Hesus
Inyarasaas Na
Kadagiti agserbi nga katekista,
Iti inna panagulimek
Ti apagdarikmat a panagridep
Iti tallo nga aldaw iti sipnget-
Agkanta iti pammadayaw
Panagyaman, agpanunot
Patibkeren ti nakem, ket mamati
Nga ti aniaman a sagubanit
Iti sipnget, adda iti naikari
A biag ken lawag. ■
Daytoy iti maika-sangapulo ket tallo
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan. ■

Mateo 27:59-60

"Innala ngarud ni Jose iti bangkay,
binungonna iti baro a linen a lupot,
ket inkabilna iti tanem a naikungkong
iti bato nga agpaay koma kenkuana.
Kalpasanna nangitulid iti dakkel
a bato a pinagserrana iti tanem sa
pimmanaw."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

XIV
Panagungar

Ni Clarence M. Batan
Isinalin sa Ilocano nina Fr. Carlos C. Villanueva, Florence C. Navidad at Rolando Dela Cruz

Iti pinili a mission ket
Iti agkatekista
Ngem iti agpayso -
Napili da nga ingget rigatna
Iti Dios a namarsua,
Tapno adda kakaduana
Nga mangtaripato
Iti dungdungoen nga Iglesia.
Biagem ti pammati
Nga timmamnay a kanayon
Adimo kad sardengan, mangipalagip
Kadagiti rumbeng nga adal
Maipanggep iti panagsagsagana
Iti panagungar!
Katekista nga isuda ti kinabaknang
Ti Santa nga Ina nga Simbaan.
Daytoy iti maika-sangapulo ket uppat
Nga krus iti dalan
Ti katekista-minagserbi
Sacrificio a napnoan kaipapanan.

Mateo 28:6

"Awan ditoyen; nagungaren kas iti kinunana. Umayyo kitaen ti lugar a nagiddaanna."

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Pagannurotan ti Pangisuro

Concepto ni Ma. Cecilia L. Balajadia at Clarence M. Batan

Dagiti Daniw ti Panag-sukisok	Bayabay-Biblia	Saludsud-Amiris
Paskua ti Katekista	Mateo 2:9 "Ket, adtoy ti bituen, a Nakitada idiay daya, agturturong iti masangoananda, agingga ti nakagteng ket nagsardeng iti ngatoen ti ayan ti ubing"	*Siasino dagiti imbilangko nga bituen ti biagko nga nangiturong kaniak nga umasideg ken Hesus?*
Plete	Mateo 19:14 "Ngem ni Jesus, kinunana, Bay-anyo dagiti ubbing a babassit, ket diyo pawilan ida, nga umay kaniak: ta dagiti kakastoy kukuada ti pagarian ti langit"	*Nagbalinnak kadi a dalan tapno makaasideg dagiti ubbing ken Hesus?*
Apay Nga di maki-Misa dagiti Ubbing?	**Lucas 2:41-42** "Ita ket tinawentawen a mapan dagiti dadakkelna sadi Jerusalem iti tiempo ti fiesta ti ilalabas. Ket idi agtawen ti sangapulo ket dua, simmang-atda idiay Jerusalem kas kadayuan ti fiesta."	*Makadkadua tayo pay kadi dagiti nagannaktayo nga maki-Misa?* *Kas nagganak, maitugtugottayo pay kadi nga maki-Misa dagiti annak tayo?*
Katekista-Minagserbi	**Lucas 1:46-48** "Ket kinuna ni Maria, Toy kararruak itantan-okna ti Apo, Ket ti espirituk nagrag-o a maipaay iti Diyos a Mangisalakanko. Ta kinitana iti kinanumo ti adipenna: ta, adtoy, manipud ita naganendakto dagiti amin a kaputotan iti nabenditoan."	*Kasla iti Pinagdawdayaw ni Maria, maibilangtayo kadi nga maysa nga pagdayaw ken Apo Dios ti biagtayo?*

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Dagiti Daniw ti Panag-sukisok	Bayabay-Biblia	Saludsud-Amiris
Mangidaulo-Kateketikal	**Juan 1:14** "Ket daydi a Sao nagbalin a lasag, ket nakipaggian kadatayo, (ket nakitami ti dayagna, ti dayag a kas iti kakaisuna a bugbugtong nga anak ti Ama,) napno ti parabur ken pudno."	*Nariknatayo kadi iti kaadda ti Dios ken dagiti Sakramento ritwal?* *Nagbalintayo kadi a sibibiag nga ladawan ni Hesus iti padatayo a tao?*

Krus nga Dalan Katekista-Minagserbi

I Pangrabii	**1 Corinto 11:24** "Ket idi a nakapagyamanen, pinisina, ket kinunana, Alaenyo, kanenyo: Daytoy ti bagik, a napisi gapu kadakayo: aramidenyo daytoy a panglaglagip kaniak."	*Nakasaganatayo kadi nga italek toy biagtayo para ti sabali nga tao?*
II Getsemani	**Lucas 22:42** "A kinunana, Ama, no pagayatam, ikkatem kadi daytoy a kopa kaniak: nupay kasta saan koma a maaramid ti pagayatak, no di pagayatam."	*Sisasaganatayo kadi nga aramiden ti inkeddeng ti Dios a kas ken Hesus?* *Kas maysa a Katekista, agkarkararagtayo kadi a kas ken Hesus?*
III Sanhedrin	**Marcos 15:1** "Ket dagus nga iti bigat dagiti panguloen dagiti papadi nagnunumoanda agraman dagiti panglakayen ken dagiti escribe ken ti amin a konseho, ket rineppetda ni Jesus, ket impanda, ket inyawatda ken Pilato."	*Manon a daras a tinakderantayo ti pammatitayo iti sango ti kaadwan tao?*

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Dagiti Daniw ti Panag-sukisok	Bayabay-Biblia	Saludsud-Amiris
IV **Korona Nga Siitan**	**Mateo 27:29** "Ket nanglagada ti maysa nga balangat a siit, ket inkabilda iti ulona, ken maysa a kawayan iti imana a makannawan: ket nagparintumengda iti sangoananna, ket linalaisda, a kunkunada, Kablaaw, Ari dagiti Judio!"	*Nakasaganaak kadi nga sangoen dagiti apges nga daliasaten tapno matungpal ti inkeddeng ti Dios?*
V **Krus**	**Mateo 16:24** "Idin kuna ni Jesus kadagidi adalanna, No sinoman a tao ti mayat nga umay sumurot kaniak, paglikudanna ti bagina, ket alaenna ti cruzna, ket surutennak."	*Kaanoka nakapanunot nga surutem ni Apo Jesus?* *Kasano ti panang-baklaymo iti crus Na?*
VI **Naitikleb**	**Isaias 53:5** "Ngem isu nasugsugat a gapu kadagiti labsingtayo, isu napalitem a gapu kadagiti kinadangkestayo: ti dusa ti pakaikappiaantayo naipatay kenkuana; ket gapu kadagiti saplitna maagasantayo"	*Ada kadin panawen nga naitiklebka ti pammatim iti Dios?*
VII **Simon Cireneo**	**Marcos 15:21** "Ket pinilitda ni Simon a taga Cirene, nga limmabas, a naggapu iti away, nga ama ni Alejandro ken ni Rufo, tapno awitenna iti cruzna."	*Adda kadi dagiti panawen nga nagbalinka nga maysa a Simon Cireneo?*

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Dagiti Daniw ti Panag-sukisok	Bayabay-Biblia	Saludsud-Amiris
VIII **Panakisabet**	**Lucas 27:28** "Ngem ni Jesus idi a timmaliaw kadakuada kinunana, Babai nga annak ti Jerusalem, saandak a sangitan, ngem sangitanyo ketdi ti bagbagiyo met laeng, ken dagiti annakyo"	*Sidadaanka kadi nga mangsaksi iti kinapudno maipanggep ti pammatim?*
IX **Nailansa**	**Mateo 27:31** "Ket kalpasan ti pananglalaisda kenkuana, inikkatda daydi kagay kenkuana, ket inkabilda kekcuana dagiti pagan-anayna met laeng, ket impanda nga ilansa iti cruz."	*Sisasagana ka kadi a baklayen ti aniaman a rigat iti balay, iti kommunidad, ken iti Simbaan?*
X **Dimas**	**Lucas 23:42** "Ket kinunana ken Jesus, Apo, laglagipennak inton umakca iti pagariam."	*Adda kadi gundaway nga nagtakawka kadagiti panawen a mangisuro iti Sao ti Dios?*
XI **Iti Bilin**	**Juan 19:26-27** "Ni Jesus ngarud idi nakitana ni inana, ken ti adalan nga adda iti dennana, nga inay-ayatna, kunana ken inana, Babai, Kitaem ti anakmo! Sana kinuna idi adalan, Kitaem ti inam! Ket nanipud idi nga oras daydi nga adalan innalana iti balayna."	*Maibilang ko kadi ni Maria nga kas maysa nga Inak?*

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

XII **Iti Ipapatay**	**Juan 19:30** "Idi ngarud nainumen ni Jesus di suka, kinunana, Natungpalen: ket indumogna ti ulona, ken inyawatna ti kararruana."	*Maawawannak kadi ti namnama kadagiti panawen ti parikut?*
XIII **Naitanem**	**Mateo 27:59-60** "Ket idi innala ni Jose ti bagi, binungonna iti maysa a nadalus nga lienzo a lupot, Ket inkabilna idiay baro a tanem nga kukuana, nga nalpasanna a kinali iti bato: ket nangitulid ti maysa a dackel a bato iti ruangan ti tanem, ket nagawid."	*Natibker kadi met laeng iti pammatik iti Apo iti laksid ti adu a parikut ti biag?*
XIV **Panagungar**	**Mateo 28:6** "Awan ditoy: ta nagungaren, a kas kinunana kadakayo. Umaykayo, kitaenyo ti disso a nakaitaneman iti Apo."	*Kasano kauneg ti pammatik iti Apo nga nagungar?*

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

Epilogo
Ang Yaman at Mga Hamon ng Katekistang-Lingkod

***Antabayanan ang laman ng bahaging ito na isasapubliko online kapag ang texto ay handa nang ibahagi.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

MGA TAGASALIN

BIKOL

- **Erlinda Balaora**, katekista mula sa *Diyosesis ng Sorsogon*.
- **Ma. Danielle Villena**, nag-aral ng Sosyolohiya sa *University of Santo Tomas*, at multimedia officer ng *NCS 2021: PARI Project*.

BISAYA at HILIGAYNON

- **Fr. Nelson S. Plohimon, OAR**, lider-kateketikal mula sa *Archdiocese of Cebu*.

BISAYA

- **Ma. Cecilia L. Balajadia**, katekista, guro ng Teolohiya sa *Institute of Religion* at research associate ng *NCS 2021: PARI Project* sa ilalim ng *Research Center for Social Sciences and Education (RCSSED)* ng *University of Santo Tomas*.
- **Msgr. Maximo Sarno**, lider-kateketikal mula sa *Archdiocese of Davao*.

HILIGAYNON

- **Ray Anthony Bofill**, dalubhasa sa Sikolohiya at guro ng Teolohiya ng *Senior High – University of Santo Tomas*.
- **Cynthia P. Tendencia**, katekista sa Pilipinas at sa Brunei, isang experto sa edukasyon, at ngayon ay retirado sa Halifax, Nova Scotia, Canada.

IBANAG at ILOCANO

- **Fr. Carlos C. Villanueva**, lider-kateketikal at tagapayo ng mga katekista sa Diyosesis ng Ilagan.

ILOCANO

- **Florence C. Navidad**, experto sa larangan ng edukasyon at kalusugan, guro sa *Faculty of Pharmacy* at research associate ng NCS 2021: PARI Project sa ilalim ng *RCSSED* ng *University of Santo Tomas*.
- **Rolando O. Dela Cruz**, guro, nagpapakadalubhasa sa larangan ng edukasyon sa *Cagayan State University*, at sa kabila ng pagiging bulag, nag-volunteer para magsalin ng mga tulang-pananaliksik.

KAMPANGANGAN

- **Charles Henry C. Espiritu**, guro at lider-kateketikal ng *Arkidiyosesis ng Pampanga*.

PANGASINAN

- **Norma Villapa**, naging katekista sa *Arkidiyosesis ng Lingayen-Dagupan*.
- **Corazon Targa**, naging katekista sa *Arkidiyosesis ng Lingayen-Dagupan*.

WARAY

- **Ma. Joselyn Año-Cabato**, guro sa pampublikong paaralan at tumutulong sa mga katekista sa *Diyosesis ng Borlongan*.
- **Gloria Año-Oray**, principal sa pampublikong paaralan at lider kateketikal sa *Diyosesis ng Borlongan*.

ENGLISH

- **Luciana L. Urquiola**, experto sa wikang English at guro sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*.
- **Jeanette P. Grajo**, experto sa wikang English at guro sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*.

ESPAÑOL

- **Abigail T. Pagalilauan**, experto sa wikang-Español at guro sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

"Ito po ang aking paanyaya sa lahat nang mabibigyan ng pagkakataong basahin at pagnilayan ang librong ito, ang koleksyon ng mga tulang- pananaliksik hango sa mga datos ng buhay ng mga katekista batay sa NCS 2016-2018 na sinulat ni Dr. Clarence M. Batan na mula sa Filipino ay isinalin sa sampung wika.

Tunay ngang maituturing na kayamanan ng ating Simbahan ang mga Katekista, kaya mabuti pong ipagkaloob natin sa kanila ang tamang pagpapahalaga, pagkilala at paggalang. Mabuhay po ang ating mga katekista sa buong Pilipinas!

Nawa'y sa bawat tulang inyong mababasa, isang dasal din ang inyong masambit – para sa ating mga katekista, para sa ating Simbahang Katoliko.

Pagpalain tayong lahat ng Poong Maykapal kasama ng ating Mahal na Inang Maria, Amen."

Hango sa *Paanyaya: Kwentong Katekista*
ni Bishop Roberto C. "Bobet" Mallari, DD
Chair, CBCP-ECCCE
Bishop, Diocese of San Jose de Nueva Ecija

PREPUBLICATION ONLINE DRAFT. No part of this document may be reproduced in any form.

TUNGKOL SA MAY-AKDA

Clarence M. Batan, isang sociologist sa larangan ng kabataan, edukasyon, trabaho, at Katolisismo, partikular sa larangan ng *catechetical ministry*. Naging *research director*, kasalukuyang Propesor sa Sosyolohiya at *Coordinator* ng *Department of Sociology* sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*; naging *Project Lead* ng *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018*, at ngayon, *Principal Investigator* ng *National Catechetical Study (NCS) 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project*. Isang tagahanga ng mga katekistang Pilipino ng Simbahang Katoliko.